

Esther Verhoef

Close-up

Anthos|Amsterdam

Het maakte het makkelijker dat we elkaar zo goed kenden. Daardoor werkte ze, zonder het te weten, mee, en werd het intiem, geborgen bijna.

Drie maanden heb ik me erop voorbereid. Eerst heb ik het plan aan alle kanten belicht. Geprobeerd het voor mezelf te visualiseren. Toen ik zeker wist dat het mogelijk moest zijn, was het geen gedachtespinsel meer, maar werd het een deel van mezelf. Het was heerlijk om ermee bezig te zijn, vanaf de voorbereidingen, die bestonden uit gesprekken met haar en de mensen om ons heen, tot aan het aanschaffen van de spullen die ik nodig had.

Toegegeven, veel was dat niet. Ze bracht me zelf op het idee.

Edith kon niet zo goed tegen gebroken nachten, dan waren haar ogen de volgende ochtend dik en rood. En hoewel ze veel meer in huis had dan schoonheid alleen, wilde ze vóór alles mooi zijn. Wat mij betreft was ze dat altijd, of ze nu in vol ornaat op een receptie de show stal of net uit bed kwam en, zich verontschuldiging voor haar slonzige verschijning, in badjas thee voor me zette. Een slaapmiddel was voor haar de enige manier om niet steeds wakker te worden van het gerommel 's nachts.

Ik keek ernaar uit, voelde me als een kind dat in de rij stond voor de achtbaan. Steeds een stapje vooruit, steeds dichterbij. De toenemende opwinding, die zijn hoogtepunt bereikte op de avond dat alles als een perfect passende puzzel in elkaar viel.

We hadden samen een fles wijn leeggedronken en het gehad over dingen die ons boeiden. Over kunst en kunstenaars, die de ondoordringbare en onbegrijpelijke wereld van de fantasie en emotie tastbaar maakten voor het grote publiek. Kunstschilders, beeldhouwers, schrijvers, muzikanten. Ze was heel relaxed en leunde tegen me aan. Meer dan eens zei ze dat ze zich bij mij zo op haar gemak voelde, dat ze me helemaal vertrouw-

de. Ze was al aan het wegzakken, het middel werkte opvallend snel.

Ik drukte haar tegen me aan en zei dat ze beter even in bad kon gaan. Ze was moe, ze had te veel meegemaakt, en na een verkwikkend bad en een goede nachtrust zou ze minder zwaarmoedig tegen alles aan kijken. Morgen zou ze zich vast beter voelen.

Ik begeleidde haar naar de badkamer, zette haar op het toilet en duwde haar al slap wordende lichaam naar de zijkant, zodat het steun vond bij de muur. Daarna pakte ik latex handschoenen uit mijn broekzak en trok ze aan. Ze zag het niet eens, haar ogen waren gesloten en ze haalde oppervlakkig adem. Ik deed de kraan open. Warm en koud. Draaide de afvoer dicht, en wachtte. Het water vulde traag de badkuip. Een gigantisch bad, ontworpen om met twee of drie mensen in te baden. Ik trok een kastje open en vond badolie, waarvan ik een beetje in het water goot. Zette de fles daarna terug. Om de tijd te doden keek ik naar mezelf in de spiegel, een enorme wand achter de wastafels, en ik grijnsde naar mijn spiegelbeeld. Op de achtergrond leunde Edith tegen de betegelde muur, als een in elkaar gezakte paspop. Misschien mompelde ze iets, dat weet ik niet meer, ik was te vol van mezelf, van het hele plan.

Toen het water de badkuip tot over de helft had gevuld, viel mijn oog op het scheermes in de houder. Geen wegwerpdingetje, maar een handgemaakt scheermes zoals je die weleens ziet bij Italiaanse barbiers. Vlijmscherp. Mijn hart begon onregelmatig te kloppen bij het gevoel dat het scherpe mes me gaf, de ideeën – nieuwe ideeën – die in me opkwamen. Daarna schudde ik mijn hoofd. Nee. Blijf bij het plan. Geen improvisaties. Er kan altijd nog een volgende keer zijn.

Maar niet voor Edith.

I

‘Hè, getver, Margot, róze!’

Ik kijk op naar Anne en vervolgens om me heen alsof ik mijn nieuwe woonkamer voor het eerst zie. Roze, inderdaad. En dat niet alleen: rood, paars, lila. Elke muur zijn eigen kleur.

Haar gebrek aan opmerkzaamheid verbaast me. Roze zou niet als een verrassing moeten komen. Rood en paars evenmin. Mijn handen, kleding en haar zitten al wekenlang onder de felgekleurde spetters.

‘Ik vind het mooi,’ zeg ik, en dat is totaal overbodig, want iedereen die hier aanwezig is en de zware dozen en pakken naar binnen sjuwt, weet dat er niemand anders verantwoordelijk kan worden gehouden voor het kleurenbeleid dan ikzelf.

Het appartement was grauw toen ik het aantrof. Groezelig bijna. Het had veel kopers afgeschrikt, maar mij niet. Het deed me sterk denken aan het huis van mijn oma’s zus, die ik in mijn jeugd regelmatig bezocht. Daardoor had het meteen iets eigens en gaf het me een ondefinieerbaar gevoel van luxe, maar ook van veiligheid, geborgenheid.

Mijn oudtante woonde hier vlakbij, in eenzelfde soort oud herenhuis in de binnenstad en op loopafstand van de kathedraal en de historische vismarkt. Niet omdat dat trendy was of om cafés, restaurants en winkels bij de hand te hebben, maar omdat ze er was geboren en opgegroeid en ze niet beter wist.

Vanuit mijn kinderlijk perspectief deed haar huis aan als een museum of een tempel. Schoorvoetend liep ik aan mijn moeders hand naar binnen, sprak haar aan met mevrouw en viel stil, geïmponeerd door de hoge plafonds met kroonluchters en de krakende

trappen, en schilderijen die zo donker waren dat het moeilijk te bepalen was wat erop was afgebeeld. Zo lang als het bezoek duurde, bleef ik staren naar al die bijzondere voorwerpen, zoals het glanzende orgel bij het raam, waarop ik zo graag wilde spelen maar waar ik nooit aan mocht komen. De klok leek er ergens in de jaren twintig, dertig te zijn stilgezet en ik werd als kind in beslag genomen door wat ik zag, rook, hoorde, ervoer en in me opzoog, netjes op de bank, knieën tegen elkaar en een lauw glaasje ranja mijlenver van me vandaan op de sierlijke notenhouten salontafel.

Ook in mijn nieuwe appartement heeft een oude vrouw gewoond. Ik heb haar nooit ontmoet. Ze was al naar een bejaardenhuis overgeplaatst toen haar woning door haar kinderen werd leeggehaald en te koop gezet.

Ik heb haar wel een beetje leren kennen doordat ik elke hoek en elk oppervlak in deze tweekamerwoning onder handen heb genomen. Ik zoog de spinnenwebben weg die achter de radiatoren stof hadden verzameld. Gebruikte ammoniak om de vette bovenzijde van de keukenkastjes af te schrobben. En ik schilderde felle kleuren over de gelige muren in de woonkamer. De vloerbedekking lag er nog toen ik de sleutel kreeg, op latten gespannen beige bouclé dat op verschillende plaatsen uitgesleten, maar op andere plekken nog als nieuw was. Daaronder lag een prachtige onbewerkte houten vloer, die ik heb geschuurd en waar ik verder van af ben gebleven. De bruinmarmeren schouw met dramatische bruine en witte patronen heb ik weggestopt achter zilver geschilderd MDF. En elke dag heb ik de ramen tegen elkaar opengezet, of het nu regende of niet, en geboend, geschrobd, gesausd en geschilderd totdat de geur van boenwas, stof, sigarettenrook en wol plaatsmaakte voor die van een nieuwe, frisse start: verf, terpentijn en schoonmaakmiddel.

‘Nou, ja,’ mompelt Dick. ‘Het zou mijn kleur ook niet zijn. Niet voor een woonkamer tenminste. Eerder voor een tienerkamer.’ Buiten het blikveld van Anne zendt hij me een vette knipoog toe. ‘Maar ons Margootje is dan ook altijd al een aparte geweest.’

Ik trek mijn gezicht in een onhandige grijns en zet de doos met keukenspullen op het aanrecht in de smalle keuken. Naast de spoelbak staan flessen chloor en terpentijn en er liggen dikke kwasten

verpakt in aluminiumfolie. Op het gestippelde werkblad zitten nog steeds verfvegen.

Terwijl ik borden en mokken uit het pakpapier haal en ze in de keukenkastjes stapel, zie ik een verdieping lager het blauw geribbelde dak van Dicks busje. Het staat met twee banden op de stoep geparkeerd. De open schuifdeur geeft zicht op de inhoud: dozen, een opgerold kleed, rieten stoelen, een oude witte ventilator. Mijn spullen. Op de zijkant van het busje staat in witte plakletters DAK-EN LOODGIETERWERKEN DICK HEIJNE. Mijn vier jaar oudere broer was vroeger een overtuigende pestkop, maar heeft zich naarmate de jaren verstreken steeds meer een baken van licht en warmte getoond in kille, donkere tijden.

Zeer donkere tijden.

Ergens diep vanbinnen voel ik een steek, alsof er zich iets met kracht samenknijpt. Het is een soort pijn die je niet kunt aanwijzen, niet kunt laten wegsnijden of met medicijnen kunt verhelpen. En er is geen tijdsduur aan verbonden.

Ik haal een keer diep adem en loop de woonkamer in. Anne staat met haar armen over elkaar om zich heen te kijken. ‘Weet je, hoe langer ik ernaar kijk, hoe minder lelijk het wordt. Misschien is het gewoon een kwestie van wennen.’

‘Het werd tijd voor kleur,’ reageer ik zonder veel enthousiasme. De knoop in mijn maag is nog niet weg.

Jan zet met een bonk een doos op de houten vloer. ‘Wat een achterlijke hoeveelheid boeken heb jij, zeg.’

Zwijgend volg ik hem het smalle trappenhuis in, de trap af. Het is schemerig en langs de muur zitten vuile vegen. De uitgesleten houten treden kraken onder ons gewicht. Ik laat mijn hand over de gladde, walnotenhouten trapleuning glijden en besef dat voor mij duizenden mensen dit oude hout hebben aangeraakt. Mensen die ruim voor mijn geboorte op deze plek een leven hebben gehad, familie, werk, zorgen en geluk, maar die al eeuwen niet meer bestaan.

In de hal beneden hangen metalen brievenbussen, sommige met naam, bij andere ontbreekt het naamkaartje. Bij die laatste groep hoor ik: er is nog geen tijd geweest om er een te laten maken en misschien doe ik het wel nooit. De overige bewoners – dit huis telt acht

appartementen – heb ik nog niet ontmoet. Ik heb wel naar ze geluisterd tijdens de uren dat ik aan het schilderen en schoonmaken was. Geluisterd naar hun muziek, hun voetstappen in het trappenhuis en hun geruzie.

‘Neem jij deze?’ Jan duwt me een rood kasjmieren woonkussen toe dat ik vorige week op de markt heb gekocht. Ik grijp het met beide armen beet en buk naar een in kranten verpakte kandelaar die bijna uit het busje valt. Leg dan mijn hoofd in mijn nek. Er hangt een egaal grijze hemel boven de stad. Kleurloos, mat. Nog nooit heeft het weer zo goed mijn gemoed weerspiegeld als nu.

In de woonkamer stapt Dick van het bierkrat af dat hij als trap gebruikt. Hij keurt de barokke spiegel boven de schouw met zijn handen in zijn zij, alsof het een kunstwerk is. Het ding helt gevaarlijk ver naar voren. Geërgerd klimt hij weer op het krat, haalt met veel omhaal de spiegel los van de muur en begint aan het visdraad te peuteren. Terwijl de lijst op de neuzen van zijn gympen balanceert, werpt hij een vluchtige blik op zijn horloge. ‘Ik hoop wel dat we het redden voor vijven. Ik moet vanavond nog naar een klant. Een reparatie.’

‘Als alles maar boven staat,’ antwoord ik. ‘Dan kan ik de rest zelf wel doen.’

Jan komt binnen met twee op elkaar gestapelde dozen. Ik zie alleen zijn vingers en zijn benen. ‘Waar moet dit heen?’

‘De keuken, alsjeblieft.’

Anne duwt me een mok koffie toe en ploft neer op de bank. Ik ga naast haar zitten en steek een sigaret op. Wat gisteren nog een extravagante toonzaal leek, is door de vier mensen die erin rondlopen, de meubels en de stapels met dozen teruggebracht tot de reële vijftientwintig vierkante meter die het telt. Toch oogt het nog steeds niet klein, en al zeker niet benauwd, vanwege het hoge plafond en de grote ramen in vakverdeling. De woonkamer kijkt uit op de achterzijde. In de aangrenzende tuinen staan enorme bomen en hun bladeren, die al wat herfstig zijn verkleurd, nemen het zicht op de huizen hierachter voor een groot deel weg. Als ik op de bank lig en naar buiten kijk, kan ik me gemakkelijk voorstellen dat ik in een bos woon, in plaats van in de binnenstad.

Dick en Jan voegen zich met koffie bij ons, in kleermakerszit tegen de schouw geleund.

‘Ik heb de wasmachine en droger aangesloten, en naar je leidingen gekeken,’ merkt Dick op. ‘Het ziet er allemaal nog redelijk uit, al heb je waarschijnlijk niet veel waterdruk met die ouderwetse leidingmaat. Mocht dat nou lastig zijn, dan moet je het zeggen, oké? Dan moeten we daar een dagje voor uittrekken.’

Ik knik en neem een slok van de koffie. Anne is vergeten er melk in te doen, maar ik voel me te gammel om op te staan. Mijn spieren protesteren van het gesjouw en traplopen.

‘Ik kom van de week nog even langs met een andere kraan,’ gaat Dick door. ‘Dat ding in de badkamer is nog uit het stenen tijdperk. Volgens mij heb ik ergens in het magazijn nog een keramische kraan liggen die een keer te veel is besteld.’

‘Dank je,’ zeg ik.

Ik ben alweer een paar uur alleen als ik merk dat het schemerig begint te worden. Ik sta op van de bank en knip het licht aan. Een kroonluchter met rode, paarse en transparante kegeltjes. Toen ik hem kocht vond ik hem hartstikke exotisch en warm, maar nu is het licht van de zes lampjes wel erg fel. Ik ga op mijn tenen staan en draai er twee van los. Het scheelt iets, maar niet veel. Het appartement voelt nog lang niet mij, het ruikt opdringerig naar verf en elke stap die ik zet weerklinkt tegen de kale muren. Rusteloos loop ik naar de keuken. In de koelkast staat alleen een blikje koffiemelk. Ik zou naar een van de restaurantjes in de buurt kunnen gaan, er zijn er genoeg, maar het vooruitzicht om alleen aan een tafeltje plaats te moeten nemen staat me niet aan. Afhaalchinees dan maar? Een pizakoerier bellen?

Ik staar uit het raam, mijn handen rusten op de vensterbank. De lantaarnpalen langs het smalle kanaal verspreiden een zacht oranje gloed en plassen regenwater glinsteren op de keien. Aan de overkant van het water stroomt warm licht uit de ramen over de straatklinkers en geparkeerde auto’s. Achter de ramen bewegen mensen. Over de kleine ophaalbrug die de binnenstad met de brede weg naar het station verbindt rijden scooters en een paar auto’s, de lichten aan.

Ik zou me prima moeten voelen. Gelukkig zelfs, bevrijd misschien. Het is achter de rug. Ik heb een eigen optrek. Geen tijdelijk chaletje op een rommelig vakantiepark, geen uitzichtloze flat in een van de nieuwe wijken, maar iets heel moois en authentieks in de Brabantse provinciehoofdstad, die vierentwintig uur per dag bruist en leeft.

Alleen ik bruist niet.

De hele ochtend heb ik me beziggehouden met klussen waaraan ik nog niet was toegekomen. Telefoon en een internetaansluiting aanvragen bijvoorbeeld, en regelen dat mijn post de komende drie maanden wordt doorgestuurd. Daarna ben ik boodschappen gaan doen om die lege koelkast en de voorraadkast te vullen. Terwijl ik een boterham smeer en luister naar de nieuwe omgevingsgeluiden, dringt het tot me door dat er alweer twee van de vier weken onbetaald verlof voorbij zijn. Binnenkort moet ik weer vol aan het werk.

In de maanden die aan het verlof voorafgingen functioneerde ik op een gebrekkige automatische piloot, verdoofd door de weinige uren slaap en een vol hoofd waarin het maar bleef gonzen en bonken. Dat combineerde niet zo prettig met de vloedgolf aan klachten die ik te verwerken kreeg. Het is mijn werk om de wensen van de klanten op te nemen, ze te adviseren, de order te noteren en de diverse afdelingen binnen het bedrijf dusdanig aan te sturen dat alles tegelijkertijd en op de afgesproken datum wordt afgeleverd. Gaat er in dit proces iets mis, dan is dat een regelrechte ramp voor de eigenaars van de restaurants, bungalowparken, tijdelijke exposities, asielzoekerscentra en conferentieruimten. Zij moeten hun deuren openen, ze kunnen niet wachten op een nalevering. En raad eens wie er dan wordt gebeld en de volle laag krijgt? Het vereiste een onmenselijke hoeveelheid zelfvertrouwen om de foeterende klanten te woord te staan, zelfvertrouwen dat ik steeds heb kunnen opbrengen door mezelf voor te houden dat ze niets tegen mij persoonlijk hadden, maar tegen de spreekbuis – of klaagmuur – van All Inclusive Projectmeubilair.

Ik ben altijd goed geweest in mijn werk, dat geloof ik echt. De

verkoopcijfers en een groot aantal tevreden klanten hebben me in dat geloof gesterkt. Maar ik weet dat ik de afgelopen maanden ver beneden mijn niveau heb gepresteerd. Heel veel verkeerde leveringen zijn een rechtstreeks gevolg geweest van fouten die ik maakte, omdat ik er met mijn hoofd niet bij was.

Nog niet zo lang geleden dienden de dagen zich aan als tunnels zonder licht aan het einde, waarin ik alleen maar doelloos heen en weer liep, schreeuwend, huilend, uit elkaar barstend van frustratie. Het gat dat John in mijn vertrouwen had geslagen, heeft alles aangetast: mijn humeur, mijn zelfbeeld en mijn professioneel functioneren, en het had uiteindelijk een vernietigende uitwerking op mijn sociale leven. Aan het einde van de rouwperiode, toen ik versuft en nog wat zwakjes op mijn ellebogen steunend, knipperend tegen het felle zonlicht als een verdwaasde mol uit de donkere aarde kwam gekropen, bleek mijn vriendenkring geminimaliseerd te zijn. Die bestond niet meer, op een handjevol mensen na. De meesten hebben partij gekozen voor John. Die vormt tenminste wel goed gezelschap. Hij heeft dan ook alle reden om opgewekt te zijn.

Mijn mobieltje gaat. De ringtone die me veel te vrolijk in de oren klinkt, snerpt door het appartement. Het kan niemand anders zijn dan Claudia. Ze is twee jaar geleden bij de binnendienst van All Inclusive komen werken. We zijn nooit close geweest. Ik kreeg van haar de indruk dat ze me niet mocht omdat ik in haar ogen kon gaan en staan waar ik wilde terwijl zij elke dag aan haar bureau gekluisterd zat. Dat vooroordeel heb ik een paar weken geleden moeten laten varen. Toen ik na sluitingstijd nog wat administratie te verwerken had, trof ik haar tot mijn verbazing in een verlaten kantoor aan. Huilend. Na aandringen vertelde ze me dat haar vriend haar had ingeruild voor een jonger exemplaar. Dat smeedde een band. Omdat er van werken toch niets meer kwam, offerde ik wat te gaan drinken. Na een drankovergoten avond waarin we allebei ons hart konden luchten, zijn we bij haar thuis achter de pc beland waar we in een opwelling een weekend Londen hebben geboekt. *Winkelen, stappen, vergeten.*

De laatste keer dat ik met een vriendin op vakantie ben geweest

was ruim voor ik met John ging samenwonen. John hield er niet van. ‘Het is niet zo dat ik jou niet vertrouw,’ zei hij altijd. ‘Maar je moet de kat niet op het spek binden. Huwelijken waarbij de man of vrouw apart op vakantie gaat of gaat stappen, die stranden. Allemaal.’ Achteraf gezien was ik niet degene geweest die hij niet vertrouwde. Hij had het over zichzelf gehad. Maar dat wist ik toen nog niet.

‘Hi Clau,’ zeg ik.

‘Margot? Ik vind het heel vervelend, maar...’ Zo snel als ze begint te ratelen, valt ze stil.

‘Wat is er?’

‘Jee, ik baal hier echt van.’ Opnieuw stilte.

‘Waarvan?’

‘Ik sta gigantisch rood.’

Mijn hart begint sneller te kloppen. Ik voel meteen aan waar dit gesprek toe gaat leiden. ‘Dus?’

‘Ik weet hoe ongelooflijk lullig dit is, en het is ook echt niets voor mij, maar ik kan niet mee naar Londen. Het komt financieel niet uit.’

‘Clau, we hebben geboekt. Je hebt al betaald voor de vlucht en het hotel.’

‘Dat verlies moet ik pakken. Want als ik meega, Margot, dan blijft het daar niet bij. Eten, drank, shoppen... Ik heb er weinig zin in om niet eens wat leuks voor mezelf te kunnen kopen. Of om alleen maar bij McDonald’s te kunnen eten... Als ik een weekend wegga, dan wil ik ook nergens naar hoeven kijken, snap je? En dat gaat nu dus niet.’

Er zit een brok in mijn keel die me verhindert te spreken.

‘Ik had er eerder over moeten nadenken,’ gaat ze door. ‘Ik vind dit echt heel lullig. Het was misschien nog net gegaan als ik vanochtend niet de eindafrekening van de Nuon had gekregen. Ik moet vierhonderd euro bijbetalen. Ik weet gewoon zeker dat als ik er nu een weekend tussenuit knijp, de puinhopen bij thuiskomst niet meer te overzien zijn.’

‘Ik schiet je voor,’ zeg ik, zonder aarzelen. Ik kan me geen betere bestemming voorstellen voor het laatste restje van mijn spaargeld.

‘Da’s heel lief van je, maar dat wil ik echt niet... Heb je niet iemand anders die met je mee wil?’

‘Niet op zo’n korte termijn... Iedereen werkt. Shit, ik baal hiervan.’

‘Ik ook, geloof me.’

Waarom klinkt het dan niet zo? ‘Heb je nog iets van Alex gehoord?’

‘Eh... ja. We zijn een keer wezen eten.’ Ze laat een stilte vallen. ‘Margot? Ben je boos?’

‘Nee hoor.’

‘Even goede vrienden?’

Zonder antwoord te geven druk ik haar weg. Ik leg de telefoon met een klap op de keukentafel. Blijf vervolgens minutenlang naar het schermpje staren.

Ze belt niet terug. Geen sms. Niets.

Was het kinderachtig van me om mezelf zo te laten kennen, egoïstisch dat ik kwaad op haar ben, of heb ik juist alle recht om pissig te zijn? In het verleden had ik daar makkelijk op kunnen antwoorden, en was ik zeker geweest van mijn eigen perceptie. Nu niet meer. Ik weet niets meer zeker.

Je leert jezelf kennen door je te spiegelen in de ogen van je vrienden, de reacties op jouw uiterlijk, je daden en uitspraken. En hoewel ik rationeel wel weet dat ik me moet focussen op de positieve dingen, elke dag opnieuw, kan ik niet voorkomen dat de negatieve de overhand nemen. Omdat ze eenvoudigweg veel harder aankomen.

Anne maakte gisteren een opmerking over de hoge trappen, zoiets als: ‘Het kan geen kwaad voor de lijn, toch, Margot?’, en ze wierp me een veelbetekenende blik toe. Maar niet alleen Anne heeft me ongewild gekwetst. Jan – nota bene iemand die ik amper ken, hij werkt voor Dick – vond het nodig mijn hoeveelheid boeken *achterlijk* te noemen. Dick wreef me nog eens fijntjes in hoe anders ik ben dan de rest van de familie: *een aparte* – Brabants eufemisme voor gestoord.

Ik klem mijn kaken op elkaar en begin te trillen. Een dwingende stem fluistert me in dat het aan mij ligt dat ik het me zo aantrek, niet

aan hen. Dat moet wel. Dick en Anne hebben me in de afgelopen tijd elk op hun eigen manier gesteund. Ook als ik volstrekt onredelijk was en lamgeslagen van verdriet, onmacht en woede, maar bleef schreeuwen en er geen einde kwam aan de huilbuien: ze bleven geduldig luisteren. Gisteren hebben ze vrij genomen om mijn spullen, die verspreid over drie adressen stonden opgeslagen, op te halen, te vervoeren en op hun nieuwe plaats te zetten. Dat hebben ze echt niet gedaan omdat ze me niet mogen.

Ik ben te zwaar op de hand momenteel. Alsof die onzichtbare laag, die normaal gesproken om me heen ligt en alles filtert en in perspectief zet, buiten gebruik is zodat alles even hard en genadeloos doorkomt. Alle opmerkingen, hoe luchtig en onbelangrijk ook, slaan in als brandende kogels en blijven daar diep vanbinnen smeulen. *Gestoord. Achterlijke hoeveelheid boeken. Te dik.* Daar kan ik zelf nog aan toevoegen: instabiel, lichtgeraakt en emotioneel. O ja, en afgedankt, natuurlijk. Toe maar.

Er rolt iets over mijn gezicht. Het is vochtig en warm. Mijn neus loopt vol. Ik leg mijn voorhoofd op mijn bovenarmen en staar naar het tafelblad. Mijn blik wordt troebel terwijl het plasje zout water onder me steeds verder uitdijt.

Ik had me de eerste dag van mijn nieuwe leven anders voorgesteld.

Edith was ver heen. Heel ver heen.

Ik ondersteunde haar lichaam en legde haar voorzichtig op de grond. Het rode haar waaierde over haar gezicht en de natuurstenen vloer. Ik nam de tijd om haar uit te kleden. Eerst haar blouse en bh, daarna haar rok. Haar grote borsten zakten opzij, de tepels groot en zacht, en haar vlezige heupen toonden putten in het harde licht in de badkamer. Ze had haar schaamstreek geschoren, helemaal, alles weg, en het vlees was er roze. Langzaam liet ik mijn gehandschoende hand over haar lichaam glijden. Ik had haar al zo vaak naakt gezien dat een lichamelijke reactie uitbleef. Als laatste trok ik haar sokken uit. Gepedicuurde teennagels met lichtblauwe nagellak.

Ze mompelde zacht, ik kon haar niet verstaan.

‘Kom,’ fluisterde ik. ‘Je moet je wassen. In bad.’

Ik sloeg haar arm om mijn nek en trok haar een beetje omhoog. Het gewicht viel me tegen. Ze was zwaar. Erg zwaar, gewicht dat niet meewerkte. Futloos, gedrogeerd vlees.

Het duurde even, maar het lukte me Edith in het bad te laten zakken zonder haar te verwonden. Ze mocht geen kneuzingen of blauwe plekken krijgen.

Ik liet haar los, haar gezicht naar boven, maar het bleef als vanzelf boven water, net als haar borsten. Vreemd is dat.

Mijn hand drukte op haar gezicht. Mijn vingers spreidden zich en duwden haar hoofd onder water. Ze reageerde door te schokken, maar het waren niet meer dan vage, zwakke bewegingen. Ik ging op de badrand zitten, greep haar haren vast en trok haar hoofd achterover, verder onder water.

Ze opende haar ogen, ze staaarde me aan, vol afschuw, in paniek, alsof ze wist wat er gebeurde, maar ze verzette zich amper. Ze was in een sche-

mergebied, tussen droom en slaap. Even kwamen haar knieën boven water. Even maar. Haar mond opende zich. En nog een keer. Luchtbellen dwarrelden uit haar mond. Het duurde lang. Langer dan ik had verwacht.

En ik genoot van elke seconde.

Ik bracht mijn gezicht dichterbij het wateroppervlak. Ik wilde kijken hoe ze wegzakte, het water in haar longen zoog, en naar die ogen die me aanstaarden, verzacht door de waterlaag die ons scheidde. Ik wilde elk detail in me opnemen en ik kan me niet herinneren ooit zo opgewonden te zijn geweest.

Totdat ze zachtjes weggleed. De spierspanning verdween uit haar lichaam, haar ogen bleven wijd open. Ik tilde haar hoofd boven het water uit en sloot ze. Liet haar weer terugglijden. Haar haren golfdin in het water, de armen en benen waren een beetje gespreid. Alsof ze zweefde. Vredig. Dood. Ze had er nog niet eerder zo mooi, zo sereen uitgezien.

Ik heb mijn operatiehandschoenen uitgetrokken en een ander paar aangedaan. De strip met pillen op het nachtkastje naast het bed gelegd. Ik ben naar de woonkamer gelopen, heb mijn wijnglas gepakt, het schoongewassen en achter in de kast bij de rest van de glazen gezet. Daarna heb ik Ediths glas omgespoeld en tot de helft gevuld met het laatste restje wijn uit de fles. Zowel de fles als het glas heb ik op de badrand neergezet. Daarna vouwde ik haar kleding losjes op en legde de bundel op de rand van de wastafel.

Ik keek om me heen. Prima zo. Meer hoefde ik niet te doen.

Het was voorbij.

Ik had geen hekel aan Edith. Integendeel. Daarom heb ik mijn uiterste best gedaan de overgang voor haar zo vloeiend en comfortabel mogelijk te maken. Dat is me gelukt.

Alles wat ik wil, lukt. Ik faal niet. Nooit.

Mijn ouderlijk huis staat aan de rand van het dorp, een bescheiden twee-onder-een-kapwoning van rode baksteen, met grote ramen voor en achter, gebouwd in de jaren vijftig. Het is klein en onopvallend, maar het is vijftwintig jaar mijn thuis geweest.

Ik parkeer de auto langs het trottoir en loop de smalle, met betongtegels bestrate oprit op. Die ligt links van het huis en grenst zonder merkbare overgang aan de oprit van de burens. De Passat van mijn ouders staat er niet.

Ik graai naar de bovenkant van de groen geschilderde poort en vind op de tast de haak die hem gesloten houdt. Loop dan de tuin in.

Wat het huis binnen aan ruimte te kort komt, maakt de diepe, ommuurde achtertuin meer dan goed. Het voorste gedeelte is het domein van mijn moeder. Een terras van vierkante bruine klinkertjes en een kleine vijver waarin goudwindes rondzwemmen, als schichtige gele strepen in het groenige water. Aansluitend ligt een klein gazon met bloemborders erlangs. Daar achter heeft mijn vader een pergola gezet, weelderig begroeid met hедера en goudenregen, die de tuin in twee gedeelten scheidt. Op die manier hoeft mijn moeder op de weinige dagen dat ze buiten zit en van de zon en de rust geniet, niet uit te kijken op zijn rommelige verzameling houten schuurtjes en gazen rennen die hij met golfplaten aan elkaar heeft verbonden. De bouwsels staan achter in de tuin, in de schaduw van een enorme els.

De achterdeur staat open. Ik loop in een paar passen door de halfopen keuken naar de woonkamer. Vervolgens naar de gang. Blijf onder aan de trap staan. 'Mam?'

Geen reactie. Ik loop terug naar buiten, in de richting van de schuurtjes. Daar hoor ik een radio spelen. Mijn vader is ervan overtuigd dat zijn dieren minder schrikachtig worden als ze gewend zijn aan allerlei soorten geluid, dus vergast hij ze met arbeidsvitaminen en besselletjes, van 's ochtends vroeg tot de laatste controle 's avonds, voor hij gaat slapen.

De bekende geur van hooi, stof en mest komt me tegemoet als ik de schuurdeur opentrek, de hordeur van me af duw en naar binnen stap.

Mijn vader fokt al dieren zolang ik me kan heugen. Zijn sociale leven beperkt zich vrijwel tot de weekenden, meer specifiek tot het verenigingshuis van fokkers uit de regio en sporthallen in alle uithoeken van het land waar kleindiertoontstellingen worden gehouden. Toen ik op de kleuterschool zat was hij nog in de weer met kleurkanaries, later stapte hij over op kippen met heel grappige kuifjes, maar toen de nieuwe burens begonnen te klagen over het hanengekraai is de kippenschuur omgebouwd tot konijnenverblijf. Stille dieren, je merkt nauwelijks dat ze er zijn, en de schuurtjes mogen dan wel verweerd zijn en gammel, mijn vader houdt de hokken schoon met militaire precisie. De burens hebben niet meer geklaagd.

Binnen is het een beetje schemerig. Het komt door de boom, ondanks dat die al wat blad heeft verloren, en de kleine ramen die door het vuil en het spinrag nauwelijks nog licht doorlaten.

Mijn vader merkt me niet op. Hij wordt volledig in beslag genomen door zijn karweitje; het uitspoelen van drinkflessen in een emmer. Zijn warrige haar begint flink uit te dunnen, valt me op. En hij draagt sinds een paar weken een bril, ook als hij niet aan het lezen is. De smoezelige blauwe stofjas waarmee hij lijkt te zijn vergroeid beschermt zijn kleding en zijn voeten steken in een paar grijze sokken en zwarte leren klompen. Ik ken hem niet anders dan zo. Mijn vader was graag boer geworden, maar zijn leven is anders verlopen.

De transistor staat op een houten plank langs de wand en zit onder het stof. Ik steek mijn hand uit en draai het volume wat zachter.

Hij kijkt op. Een verwarde glimlach op zijn gezicht. 'Jij hier?'

Ik buig voorover en kus hem op zijn wang. ‘Waar is mam?’
‘Is ze niet binnen?’

Ik schud mijn hoofd. ‘De auto staat er niet.’

‘Dan zal ze boodschappen aan het doen zijn. Ik kom er zo aan, maar ik moet dit eerst even afmaken.’

‘Ik heb geen haast,’ zeg ik, afgeleid door een wit konijn dat in een van de onderste hokken mijn aandacht trekt. Ik laat me op mijn knieën zakken en haal het gazen front uit de houten omkadering. Het dier, duidelijk nog jong, hopt nieuwsgierig naar me toe en snuffelt voorzichtig aan mijn uitgestoken hand. Zijn fluweelzachte oren staan een beetje van zijn bolle kopje af, wat hem samen met zijn donkere ogen een koddige uitstraling geeft. Bijna een animatiefiguurtje uit de Pixar-studio. ‘Dit is een leuke,’ zeg ik. ‘Hoe oud is hij?’

‘Van juli.’

Ik aai het dier, dat duidelijk geniet van de aanraking, zijn kopje wat laat zakken en zijn ogen langzaam open en weer dicht doet. Zijn roze neusje wipt op en neer.

‘Die zit daar voor de dood,’ hoor ik mijn vader zeggen.

Ik kijk op.

Mijn vader staat inmiddels met een sigaret in zijn mondhoek, zijn ogen onafgebroken gericht op de drinkflessen, zijn handen geen moment stil. ‘Die oren, die zijn niet goed. Ze willen niet gaan hangen. Zonde, de rest is wel prima.’

Na een laatste aai sluit ik het hok weer af en ga staan. Kijk naar de rijen hokken, naar al die konijnen in wit en zwart en beige, die reikhalzend naar mijn vader en mij loeren, wachtend in hun schemerige kooien op een schone drinkfles met vers water en wat groenvoer. Een golvende zee van zachte, harige kopjes met grote, bruine ogen en flapootjes.

Als ze dezelfde kleur hebben, zie ik amper verschil tussen het ene en het andere dier. Het zijn minieme afwijkingen die ervoor zorgen dat de één een koosnaam krijgt en zich in de speciale, persoonlijke zorg van mijn vader kan verheugen, terwijl de ander naamloos in de diepvries eindigt. Als kind heb ik er mijn vader vaak genoeg om gehaat.

Ik was hier regelmatig te vinden als de jongen na een week of drie voor het eerst uit het nest kropen. Ik verheugde me altijd als er eentje bij was die iets grappigs had, iets eigens. Eentje die afweek van de rest. Maar ik heb geleerd me niet te veel aan de buitenbeentjes te hechten. De wereld is hard voor huisdieren die van de norm afwijken. Bij mensen is het niet veel anders, schiet het door me heen.

Door het raam zie ik mijn moeder onze kant op lopen. Haar gebloemde rok wappert om haar stevige benen en ze heeft haar handen diep in de zakken van haar driekwartjas gepropt. Ik heb mijn figuur van haar geërfd. Ze heeft volle heupen, een flinke cupmaat en is in haar geheel fors. Ze tekende tevens voor mijn haarkleur, stem en gezichtstrekken, zo sterk dat mijn vader zich meer dan eens hardop heeft afgevraagd of mijn moeder het klonen niet al lang voor de eeuwwisseling heeft uitgevonden en in de praktijk gebracht.

‘Hoi schat, ik zag je auto staan.’ Met mijn moeder komt een koude wind de schuur in. Ze duwt de hordeur stevig achter zich dicht en kust mijn wangen. ‘Heb je al koffie gehad?’ Ze werpt een donkere blik op mijn vader die onverstoorbaar doorgaat met zijn karwei, en ze geeft zelf antwoord: ‘Nee, natuurlijk niet. Kom mee naar binnen, het is fris hier.’

‘Ben je al een beetje geaard in de stad?’

Ik laat mijn pakje sigaretten kantelen op het tafelblad. ‘Amper. Ik woon er pas een paar dagen. Maar ik denk dat ik het wel naar mijn zin ga krijgen. Alles is lekker dichtbij.’ Ik zeg niet dat ik nog geen tijd heb genomen om de omgeving te verkennen. Eigenlijk heb ik me de afgelopen dagen opgesloten en heel erg veel medelijden met mezelf gehad. Ik wilde niemand zien. Pas vanochtend voelde ik aandrang om naar buiten te gaan en reed ik zonder erbij na te denken naar het huis van mijn ouders. Er waren ook niet veel andere opties over.

‘Papa en ik hadden het gezelliger gevonden als je weer hier in het dorp was komen wonen. Je kunt daar nergens parkeren en met de fiets is het mij te ver. Maar vooruit, dat wist je al.’

Ik knik alleen maar en neem een slok van mijn koffie.

‘Dick zei dat je alles roze hebt geverfd.’

‘Niet alles,’ zeg ik mat.

Mijn moeder doet haar best haar afkeuring niet al te hard door te laten klinken, maar de boodschap is duidelijk. In het huis van mijn ouders is amper wat veranderd sinds ik ging samenwonen met John. Het is alleen maar doorleefder geraakt. De muren waren oorspronkelijk wit gestuukt. Nu zijn ze beige uitgeslagen door de sigarettenrook, net als het plafond. Er hangen nog steeds dezelfde schilderijtjes. Het bruinleren bankstel is wel recent, maar dat kan ik niet zeggen van de donker eiken kasten en dressoirs.

‘Heb je er rekening mee gehouden dat je huis moeilijker te verkopen is met zulke uitgesproken kleuren?’ gaat ze door.

Het Perzisch tafelkleed op de eettafel waar we aan zitten prikt in mijn blote onderarmen. Afwezig volg ik met mijn duimnagel de hoekige patronen die zich vuilwit aftekenen in het donkerrood en groen. ‘Het is maar verf, mam. Je kunt er zo weer overheen schilderen. En ik ga voorlopig nergens anders heen.’

‘Dat weet je nooit. Wanneer ga je weer werken?’

‘Over een week of twee.’

‘Denk je dat je het weer aankunt?’

Ik haal mijn schouders op. ‘Ik zal er toch een keer aan moeten geloven. Dat thuiszitten is ook niets.’

‘Wist je dat het dit weekend braderie is? Ik weet zeker dat heel veel mensen het leuk zouden vinden om je weer te zien.’

Wat konijnen betekenen voor mijn vader is de jaarlijkse dorpsbraderie voor mijn moeder. Alle winkels in het centrum zetten het hele weekend hun deuren open en plaatsen kraampjes op straat met aanbiedingen. Er komen bands spelen, kinderen worden geschminkt. Het hele dorp en de verre omgeving stromen ervoor hun huis uit. Mijn moeder is bestuurslid, dus meestal laat ik mijn gezicht wel even zien. Het zijn van die evenementen waar je als het even kan onderuit probeert te komen. Als je er eenmaal bent, blijkt het vaak best mee te vallen. ‘Wanneer is die, zei je?’

‘Dit weekend.’

Mijn maag krimpt even samen. Dit weekend zou ik in Londen zijn. Ik heb niet eens de moeite genomen om vervangend gezels-

schap voor Claudia te zoeken. Eigenlijk heb ik het alleen maar voor me uit geschoven, net gedaan of het er niet was. ‘Ik weet nog niet of ik kan. Ik zou naar Londen gaan, weet je nog?’

‘Heb je iemand anders gevonden dan, die meegaat?’

‘Nog niet.’

‘Nou, je kijkt maar wat je doet. Het zou fijn zijn als je kwam. Ik hoop trouwens dat we volgende week de kans krijgen om bij jou langs te komen. Het is er nog niet van gekomen, hartstikke druk momenteel. Je weet wel hoe dat gaat.’

Mijn vader komt binnen, zet zijn klompen op de mat en draait de keukenkraan open om zijn handen te wassen. Hij kucht een paar keer luidruchtig. ‘Is er ook koffie?’

Mijn moeder staat op en rommelt in de keukenkastjes om een kop koffie in te schenken. ‘Ik zeg net tegen Margot dat we volgende week eens moeten gaan kijken hoe ze erbij zit.’

‘Ik hoorde van Dick dat hij er helemaal knettergek werd van de felle kleuren.’

Normaal gesproken zou ik nu grinniken, maar ik blijf steken in een zure grijns. Ik kan het niet nalaten te reageren. ‘Ik ben voor mijn werk elke dag met interieurs bezig. Dan zie je te veel denk ik, het stompt af. Ik wilde eens iets anders.’

‘Da’s op zich niets nieuws,’ zegt mijn vader, terwijl hij aanschuift aan tafel en mijn moeder koffie voor hem neerzet met een plastic onderzetter eronder. ‘Als kind was je altijd al zo apart. Weet je nog wat voor kleren Margot aan wilde naar school?’

Mijn moeder knikt instemmend. ‘Een gouden prinsessenjurk en tuinlaarzen. Meid, je wil niet weten hoe vaak ik je tegen jezelf in bescherming heb genomen. Iedereen had je uitgelachen als ik je zelf keuzes had laten maken.’

Dat deden ze toch al, denk ik, ongeacht wat ik aan had, maar ik spreek het niet uit.

‘Je maakte ook altijd schilderijen, weet je nog? Dat doe je al jaren niet meer, hè?’

‘Nee, geen tijd meer.’

‘Zie je, je groeit er op een gegeven moment overheen,’ hoor ik mijn moeder de plank volledig misslaan.

‘Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg,’ valt mijn vader haar mompelend bij.

Ik sta op en kus mijn moeder op beide wangen, loop om de tafel heen en knuffel mijn vader.

‘Ga je nu al weg? Ik had nog taart.’

‘Sorry, ja, ik moet er echt vandoor. Ik heb het hartstikke druk,’ lieg ik.

‘Kan ik op je rekenen zaterdag?’

‘Misschien,’ roep ik, maar ik sta al buiten.

Ik ga alleen. Het besef dat ik dat echt ga doen, dat ik over een paar dagen in een vliegtuig zal stappen dat me naar Londen brengt, waar ik niemand ken en waar niemand mij kent, vervult me met opwinding. Een positief gevoel dat ik lang niet meer heb gehad. Dit is goed, zeg ik tegen mezelf. Het is de eerste aanzet om mijn oude zelf terug te vinden, degene die ik was of wilde zijn voor ik John leerde kennen. Of misschien wel de nieuwe Margot te ontdekken. In elk geval is dit iets wat ik zelf moet doen.

Dick zei me gisteren dat hij het gezellig zou vinden om met me mee te gaan. Hij was de nieuwe kraan bij de wasbak aan het monteren. Ik keek in zijn ogen en las er iets heel anders uit. Hij had helemaal geen zin om mee te gaan. Waarschijnlijk had hij er niet eens tijd voor.

De enige reden dat hij het voorstelde, was omdat hij het idee had dat broers zo iets over zouden moeten hebben voor hun instabiele, beschadigde zussen. Lief, zonder meer, maar diep vanbinnen schrok een oude rebel wakker. Ik ben geen kind meer, geen puber met puisten en te lange armen die beschermd moet worden tegen de boze buitenwereld. Ik ben tweëndertig, volwassen, ik heb een prima opleiding en baan en ja, ik ben misschien wel iets te dik – lelijk ben ik zeker niet. Daarbij: ik heb me nooit in de problemen gewerkt en dat zal ik ook nu niet doen. Ik zit alleen maar tijdelijk in een dip, wat vrij normaal is gezien de recente ontwikkelingen. En ik heb sterk het gevoel dat het donkerste, het diepste zwart al achter me ligt.

Ik ga alleen. En ik heb er zin in.